

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 4 oktober 2007

MEDITATIE

Nacht en dag

Het leven van vader Jakob wordt gekenmerkt door nachtelijke Godsontmoetingen. Zo weten wij van de nacht bij Luz, waar de hemel voor hem geopend is en hij in de droom een ladder zag, waarlangs de engelen Gods op en neer klommen.

Daar heeft God beloofd met hem te zijn totdat hij terug zou komen om dit land te bewonen. We kennen de nacht van Paddan-Aram, waarin hem de God van Bethel verscheen met het bevel om terug te keren naar het land van zijn maagschap. Het bovenstaande tekstwoord brengt ons opnieuw in een nacht uit het leven van Jakob. De nacht aan het veer van de Jabbok.

Mag ik eens vragen, geliefde lezer: Kennen wij ook die nachten in ons leven, waarin de Heere Zich met ons kwam te bemoeien? Immers, het eerste dat we gewaar worden als God in ons leven komt, is dat het nacht is, stikdonkere nacht. We zijn in Adam uit het licht gevallen en daarom in duistere diepten gekomen. En nu is er niets erger dan blind te zijn voor het licht, ja ten diepste vijand te zijn

**Ik zal U niet laten gaan,
tenzij dat Gij mij zegent.**

Genesis 32:26b

van het licht. Gods Woord zegt het ons dat we de duisternis liever hebben dan het licht. Maar weet – als het hier nooit licht wordt in mijn leven – dat een eeuwige duisternis wacht. Aldaar zal weinig zijn en knersing der tanden. O, smeeke de Heere, nu uw stem nog niet is verstomd en de deur nog niet op het nachtslot is: *Zend, HEERE, Uw licht en Uw waarheid, dat die mij leiden; dat zij mij brengen tot de berg Uwer heiligheid en tot Uw woningen.* Jakob heeft het licht door genade verkregen. Niet uit verdienste of waardigheid. Zijn naam was zijn leven: Hiellichter, bedrieger. Maar er stond boven zijn leven iets geschreven, reeds opgetekend in de eeuwigheid in het boek van Gods raadsbesluiten: *Jakob heb ik liefgehad!* Dat is nu de enige oorzaak en oorsprong van het licht in zijn

nachtelijk bestaan. O, wat een wonder als zo ons leven in God verklaard mag liggen! Dat is tevens de enige troost voor dat in zichzelf arme Jakobsvolk te midden van alle donkerheid en strijd. Heerlijke lichtstraal uit de hemel als het hen tegenklinkt: *Want ik, de HEERE, worde niet veranderd; daarom zijt gij, o kinderen Jakobs, niet verteerd.*

Geloof maar gerust dat de strijd hevig geweest is tussen de Engel des HEEREN en Jakob in die nacht bij de Jabbok! De profeet Hosea zegt ons er van: *Hij gedroeg zich vorstelijk tegen de Engel en overmocht Hem; hij weende en smeekte Hem.* Een strijd op leven en dood! Een strijd waarin Jakob Jakob moest verspelen. Want Jakob kon vanwege zijn verdorven natuur, ondanks alle genoten weldaden, niet verenigd worden met de Goddelijke zegen. In deze nacht vindt de afrekening plaats. De ouden spraken vroeger wel over 'onderhandeling' en 'afhandeling'. Hier moet blijken of de breuk met het oude leven van Jakob volkomen is. Of het waarheid in zijn ziel is: *Hartelijk zal ik U liefhebben, HEERE, mijn Sterkte!*

Geliefde lezer, wanneer er nog een worteltje in mijn bestaan haakt aan de zonde en de wereld, is er geen plaats voor Gods lieve gunst en zalige gemeenschap. Hoe nodig is het die oude natuur volkomen af te sterven om in dat nieuwe, godzalige leven te wandelen. De belofte van Bethel wordt door strijd en sterven vervuld in Pniël. *Ik zal U niet laten gaan, tenzij dat Gij mij zegent.* En dan ontvangt Jakob die eeuwigdurende zegen, een zegen die zijn rijkdom ontleent aan een bevredigd recht. Want er is er Eén Die in het bijzonder geworsteld heeft om deze zegen: Jezus Christus. Jakob liet niet los en is niet losgelaten, omdat Christus los van God de Vader aan het kruishout is ondergegaan. "Ik voor u, daar gij anders de eeuwige dood had moeten sterven." Omdat Christus in de nacht, de hellenacht uitgeroepen

Inhoud

86e jaargang

Nr. 1

- 1 Nacht en dag
- 2 Vervolgd om der gerechtigheid wil (22)
- 4 Momentopnamen van de Generale Synode 2007 (2)
- 5 De plaats van de kerk ten opzichte van het wereldlijk recht (7)
- 7 Kuis en kies (3)
- 8 Boekennieuws
- 9 Kerknieuws
- 9 Berichten
- 11 Kerkdiensten

heeft: *Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?* breekt er voor Jakob een dag aan. Een dag, waarvan de Kerk zingt:

*Dit is de dag, de roem der dagen,
Die Israels God geheiligd heeft.
Laat ons verheugd, van zorg
ontslagen,
Hem roemen, Die ons
blijdschap geeft.*

En nu niet meer Jakob... maar Israël. Nu niet meer bedrieger... maar strijder Gods. *En Jakob noemde de naam dier plaats Pniël: Want zeide hij, ik heb God gezien van aangezicht tot aangezicht en mijn ziel is gered geweest. En de zon rees hem op, als hij door Pniël gegaan was.*

De Heere schenke ons net als Jakob bij aanvang en voortgang worstelingen aan de troon van Zijn genade tot eer en heerlijkheid van God en zaligheid van onze ziel. De nachtsluiers mochten maar weggeslagen worden van over ons leven en de morgenglans der eeuwigheid mocht over ons opgaan.

Dat schenke de Heere naar Zijn barmhartigheid en ontferming! Dan zal het gehoord worden in de triomf over de strijd:

*Gij, HEER', alleen, Gij zijt
Verwinnaar in de strijd
En geeft Uw volk de zegen.*

Kampen,

ds. J.J. Tanis

ders, zij ontvangen broeders. Verlieten zij zusters, of vader of moeder of vrouw of... Rijkelijk zal Hij hun uit genade vergoeden, waar ze ook zijn. Hebben ze veel verlaten, honderdvoud zullen ze ontvangen. Is hun lijden overvloedig, veelvoudig zullen hun vertroosting en verlossing zijn. Verlieten zij hun huis, zijn ze ver van hun woning? Zij zullen genodigd worden: Komt in mijn huis, en blijft er! (Hand. 16:15). Verlieten zij broeders of zusters, zij zullen vele broeders en zusters in den Heere ontvangen. Verlieten zij moeder? "Groet Rufus... en zijn moeder en de mijne", schreef Paulus, "en zijn moeder en de mijne" (Rom. 16:13). Verlieten zij kinderen? De ene apostel schreef "aan Timótheüs, mijn oprechte zoon in het geloof..." Een andere schreef: "U groet... Markus, mijn zoon" (1 Petr. 5:13^b). Smartelijk is het verlaten van kinderen, maar honderdvoudig zullen ze ontvangen. Eigen wordt vreemd, vreemd wordt eigen. Om dan met Jozef te zeggen: *Manasse!*, want God heeft mij doen vergeten al mijn moeiten en het ganse huis mijns vaders. *Efraïm!*, want God heeft mij doen wassen in het land mijner verdrukking (Gen. 41:51,52). Verlieten zij akkers? De huisgenoten des geloofs zullen hen weldoen (2 Kor. 8:1-3). Ja, al zouden raven het moeten brengen, zij zullen brood en vlees eten in Vaderlijke gunst. Bovenalles, God zal het met Zichzelf vergoeden. Zij zullen vertroost worden met de vertroosting die in Christus Jezus zijn. Zoals eenmaal Abram, nadat hij zijn neef Lot uit de

22

Vervolgd om der gerechtigheid wil

Degenen die verlaten om des Evangelies wil, zullen ontvangen. Elk in het bijzonder, want er is niemand - wie ook: jong of oud, klein of groot, rijk of arm - of hij ontvangt honderdvoud nu in dezen tijd (Mk. 10:29,20).

De Heere spreekt met grote nadruk: "Voorwaar zeg Ik ulieden..." (Mk. 10:29). Ik, Die alle macht heb in hemel en op aarde, heb alle macht om te geven aan hen die lijden om Mijntwil. Wat zij zullen ontvan-

'Zalig [zijn] die vervolgd worden om der gerechtigheid wil...'

Mattheüs 5:10

gen? "In deze tijd, huizen en broeders en zusters en moeders en kinderen en akkers, met de vervolgingen, en in de toekomstige eeuw het eeuwige leven." Verlieten zij huizen, zij ontvangen huizen. Verlieten zij broe-

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur:
ds. A. Moerkerken.

Bijdragen van medewerkers aan:
ds. A. Moerkerken, Händelstraat 1,
2901 JC Capelle aan den IJssel,
tel. 010-4472388, fax 010-4472263
e-mail: moerkerken@kliksafe.nl

Redacteur: ds. G.J. van Aalst.

Boeken ter recensie en meditaties aan:
ds. G.J. van Aalst, Molendijk 136,
3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105

Kernnieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:
redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:

Uiterlijk **woensdag 17.00 uur** vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:
Administratie van De Saambinder:
J. Honkoop, Jan Willem Frisohof 53,
2517 LA 's-Gravenhage,
tel. 070-3514465, fax 070-3512718,
e-mail: saambinder-adv@kliksafe.nl
Postbankno. 256686 t.n.v. de administratie van De Saambinder.

Advertenties €0,70 per mm.
Familieberichten €0,50 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen **uiterlijk donderdag** in het bezit van de administratie te zijn.
Rouwadvertenties **uiterlijk maandagmorgen 9 uur**.

Abonnementenadministratie
Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: kbgg@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:
Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abbonementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: €11,50 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€23,- per jaar + extra portkosten.
Canada \$ 110,-; USA \$ 110,-.

Correspondentie-adres
Noord-Amerika:
Mr. Clarence Bleeker
1233 Leffingwell Av, N.E.,
Grand Rapids, Michigan,
U.S.A. 49505.

De redactie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor de inhoud van: de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

hand van Kedor-Loamer verlost had. Vanwege de Naam des HEEREN had hij geweigerd ook maar iets als loon aan te nemen van de koning van Sodom. Maar was het niet billijk dat zijn hulp rijk beloond werd? Zullen grote schatten hem ontgaan omdat hij handelde ter ere Gods? We lezen: "Na deze dingen geschiedde het woord des HEEREN tot Abram in een gezicht, zeggende: Vrees niet, Abram, Ik ben u een Schild, uw Loon zeer groot" (Gen. 15:1). Zo betaalt God de goede werken des geloofs uit. Is dat veel of is dat alles?

Er is een verlaten van de grootste schatten, ziende op de vergelding des loons (Hebr. 11:26^b). Er is een vrede die alle verstand te boven gaat. Verblijdt en verheugt u, want uw loon zal groot zijn. In de tijd zult gij honderdvoud ontvangen, en in de toekomstige eeuw het eeuwige leven. Voor het natuurlijke het geestelijke, voor het tijdelijke het eeuwige, voor het vergankelijke het onvergankelijke, voor het eindige het oneindige, voor het aardse het hemelse. Een deel dat nooit verlaten zal behoeven te worden. Een deel dat nooit zal weggenomen worden.

Een martelaar kuste de staak en zei: 'Ik zal mijn leven niet verliezen maar voor een beter verwisselen.' Hij mocht met Paulus instemmen: "Ik houde het daarvoor, dat het lijden dezès tegenwoordigen tijds niet is te waarden tegen de heerlijkheid, die aan ons zal geopenbaard worden" (Rom. 8:18). Ds. D. Cargill, een godvrezende predikant in Schotland, werd in 1681 uiteindelijk door zijn vervolgers gegrepen. Op de dag dat hij opgehangen zou worden, brachten ze hem naar het schavot. Onder aan de ladder gekomen zijnde, hief hij zijn handen omhoog en dankte God dat hij nu zo dicht bij de volkomen zaligheid gekomen was. Terwijl hij naar boven klom, zei hij: 'De Heere weet dat ik deze ladder opga met minder vrees en minder onrust in mijn gemoed dan ik ooit had wanneer ik de preekstoel beklom.' Zijn laatste woorden waren: 'Vaarwel alle betrekkingen en vrienden in Christus. Vaarwel bekenden en aardse vergenoegingen. Vaarwel preken en lezen, bidden en geloven, verwijten en lijden! Welkom Vader, Zoon en Heilige Geest, in Uwe handen beveel ik mijn geest.'

Genadeloon en genadeleiding

Christus betaalde al de schulden van Zijn volk. In het bijzonder toen Zijn

ure gekomen was. *De ure*, de beslissende, door Zijn Vader bepaald (Jh. 17:1). De droevigste van allen. Waarin hij de beker leeggedronken heeft vol hel en eeuwige vloek en goddelijke toorn. Dit doodsdal moest Hij ingaan en doorgaan om tot Zijn Vader te gaan. Om een schare die niemand tellen kan thuis te brengen. Verlaten van mensen. Verlaten van engelen. Ja, verlaten van God. Uitroepend: Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten. *Waarom Gij?* *Waarom Gij Mij*, de Zoon Uwer liefde? Zijn ure was een voorbijgaande, maar volmaakte ure. Zijn tijdelijk lijden heeft een eeuwige waardij en kracht. Zijn almachtig bloed heeft Hij ingedragen. Zijn uitermate verhoging is tot zaligheid van al degenen die Hem gegeven zijn. Het lied des geloofs wordt door Hem in het hart

**Ik houde het daarvoor,
dat het lijden dezès
tegenwoordigen tijds niet is
te waarden tegen de
heerlijkheid, die aan ons zal
geopenbaard worden"**

gelegd. Het wordt gezongen in Gods heiligdommen door degenen die zich leren kennen als een groot beest bij God: "Gij zult mij leiden door Uw raad; en daarna zult Gij mij (in) heerlijkheid opnemen" (Ps. 73:24).

Dit genadeloon heeft Christus voor hen verdiend. Er zijn vele dienst-knechten en dienstmaagden, maar er is één Knecht des Vaders. Er zijn velen die arbeiden, maar alleen Christus verkondigt Zijn Eigen gerechtigheid. Het werk van de Herder wordt Zijn schapen toegerekend. Zo volkomen dat hun genadeloon *hun* loon wordt genoemd. Alsof zij alles zelf hebben gedaan. Hoewel zij niets goeds hebben gedaan dan alleen uit en door genade. Zij ontvangen loon *indien* zij met Hem lijden. Niet *omdat* zij met Hem lijden. Hij heeft hen voor Zijn rekening genomen, bidt voor hen, houdt staande en geeft lijdzaamheid. Er is geen vrucht, of het is uit Hem. Zo arbeiden ze op de smalle weg in Zijn kracht, al lijdende om Zijnentwil. *Hun* loon? Dat ligt teer. Zijn zij een goede en getrouwe dienstknecht of dienstmaagd? Maar kan de Waarheid liegen? En staat op hun genadeloon niet geschreven: Die roemt, roeme in de Heere? (1 Kor. 1:31).

De Vader bepaalde al de uren en dé ure van de Zaligmaker. Hij bepaalde ook al de uren van Zijn kinderen. Elk uur in het bijzonder is in volle overeenstemming met Zijn soevereine wil. Al Zijn werken Zijn volmaakt en zullen Hem loven. Vast staat dat er geen verbetering of vergissing mogelijk is. Over welk uur zal dan getwist moeten worden? Hij heerst over de opgeblazenheid der zee. Al de golven zijn in Zijn hand. Hoeveel te meer heeft Hij Zijn oog op degenen die Hij in Zijn beide handpalmen heeft gegraveerd! De golven en baren die over hen heengaan, zijn Zijn golven en baren. Al hun uren zijn in Christus' handen gelegd. Alle tijden en stonden zijn tot hun nut en zaligheid. Oók de overblijfselen van Zijn verdrukkingen in hun vlees (Kol. 1:24). Kan er één schepsel iets aan toe- of afdoen? Jozef werd in een kuil geworpen, maar ontving een kroon. Mozes dreef op het water in een kistje van biesen, maar Faraó's dochter bracht hem groot als haar zoon. Doe met Job wat u wilt, maar spaar zijn leven! Laat Haman de dag vaststellen waarop hij de Joden wil ombrengen, maar zij zullen leven en hij zal hangen. De hongerige leeuwen aten niet, hoewel zij geen ander voedsel hadden dan het vlees van Daniël. Alles is vastgesteld, gemeten en gewogen met eeuwige liefde. De uren gaan snel voorbij. Elk uur brengt dichter bij de kust.

*Gij zult mijn kruis eindigen hier;
Want goedertier
Zijt Gij gestadig;
Het werk Uwer handen zult Gij
Volvoeren vrij,
O Heer genadig!*

Jobs oog druipt niet meer tot God. Davids ziel druipt niet meer weg van treurigheid. Paulus heeft geen strijd meer van binnen noch vrees van buiten. Johannes denkt niet meer aan zijn onthoofding en Stefanus niet meer aan zijn steniging. Uw loon zal groot zijn in de hemelen. Daar zal geen zucht, geen traan of dood meer zijn, omdat de eerste dingen zijn voorbijgegaan. In deze tijd is er een zien door het geloof. Een zien door een spiegel in een duistere rede. Maar als het huwelijk voltrokken is, zal gezien worden van aangezicht tot aangezicht (1 Kor. 13:12). Het gezegend aangezicht van de Bloedbruidegom, Die hen zo uitnemend heeft liefgehad. Alleen liefdeschuld zal overblijven. Een zalige schuld, die nooit verminderen zal. Een betalen zonder af te betalen. Een eeuwige

heerlijkheid. 'Barmhartige God en Vader, wij bidden Uw dat Gij door Uw Heilige Geest in onze harten wilt bewerken dat wij ons met waarachtig vertrouwen aan uw Zoon Jezus Christus hoe langer hoe meer over-

geven...en dat wij niet meer in onze zonden, maar Hij in ons en wij in Hem leven...'
(wordt vervolgd)

Barneveld,

ds. C. Hogchem

2

Momentopnamen van de Generale Synode 2007

Elke synodevergadering kent ogenblikken van huishoudelijke bezinning. Dan geeft de preses namens het moderamen aan welke regels voor het vergaderen gelden. Ook komt de afwikkeling van de agenda meer dan eens ter sprake. De volgorde waarin de punten van de van de agenda worden afgewerkt, is immers niet bindend. Deputaatschappen en commissies kunnen argumenten aandragen, die ertoe leiden dat de bespreking van hun rapport voorrang verkrijgt. Het moderamen bepaalt de volgorde in goed overleg met de vergadering. In de tweede helft van de morgenvergadering van 12 september was het voor de eerste keer zo ver.

Over de gang van synodale zaken

Ds. Van Eckevelde wees erop dat de samenkomsten van de synode wel openbaar zijn, maar in binnenkerkelijke zin. Hij vroeg dan ook vriendelijk aan iedereen die geen lid of dooplid was om de kerkzaal te verlaten.

Op elke generale synoden zijn de docenten van de Theologische School aanwezig als adviseur, tenzij zij zitting hebben als afgevaardigde. Op voorstel van de preses werden ds. L. Blok en ds. A. Moerkerken tot adviseurs benoemd. Zij kregen, zoals gebruikelijk, het recht om de synode gevraagd of ongevraagd te adviseren. Ds. Moerkerken kon in verband met zijn zwakke gezondheid maar betrekkelijk korte perioden aanwezig zijn. Op zijn verzoek werd het rapport van het Curatorium in de middag van de eerste synodedag behandeld.

Vervolgens ging de preses in op de verhouding synode en pers. Alleen het Reformatorisch Dagblad ontving toestemming om de vergaderingen te verslaan. Een kerkelijke vergadering kan niet worden vergeleken met die van een gemeenteraad. Ze heeft

een binnenkerkelijk karakter en daarmee iets beslotens. Daarom heeft een journalist niet het recht om op eigen houtje allerlei gegevens in de publiciteit te brengen. De publicaties in de pers geschieden dan ook met instemming van het moderamen.

Het is een goede gewoonte, bij het begin van de vergadering een telegram te zenden met een zegenwens aan onze vorstin. Deze keer besloot het telegram met de zinsnede: 'God geve U wijsheid om in de uitoefening van Uw taak zodanige beslissingen te nemen die strekken mogen tot Zijn eer en dienstbaar mogen zijn tot het ware welzijn van het Nederlandse volk'. In de loop van de middag van de synodedag werd ook een antwoord ontvangen van de particulier secretaresse van onze vorstin, mevr. A.M. Leendertse-Venenkamp, waarin zij namens de koningin haar dank uitsprak voor de geuite wensen.

Geen andere Jezus, geen ander Evangelie

Een punt dat ook altijd een plaats krijgt vòòr het begin van het eigenlijke werk, is het overbrengen van groeten door de vertegenwoordigers van de buitenlandse kerken. Ds. P. van Ruitenburg bracht de hartelijke groeten over van de zusterkerken in Noord-Amerika, de *Netherlands Reformed Congregations of the United States and Canada*. Hij wees erop dat men nog steeds het woord 'Netherlands' in de naam van het kerkverband handhaafde. Voor sommige jongeren zou die verwijzing wel mogen vervallen. De naam kan ook buitenstaanders wel afschrikken om de diensten te bezoeken. Maar de gemeenten zelf hechten eraan om ook op deze wijze hun verbondenheid met het 'oude vaderland' tot uit-

drukking te blijven brengen. Het kerkverband in Amerika telt momenteel 24 gemeenten, 4 afdelingen en één gemeente in Bolivia. Ds. Van Ruitenburg sprak namens de Amerikaanse kerken zijn grote dank uit voor de geldelijke steun die uit Nederland mag worden ontvangen ten behoeve van het onderwijs. Er zijn verschillende staten waar de ouders tweeduizend tot vijfduizend dollar per kind moeten opbrengen om het verantwoord onderwijs te laten volgen. Hij sprak de hoop en de bede uit, dat de kerken in Noord-Amerika en in Nederland mogen blijven bij de eenvoudigheid die in Christus is. Velen willen een andere Jezus en een ander Evangelie dan de Heere in Zijn Woord heeft geopenbaard (2 Kor. 11:3-4). God zegene u en uw werk nu en in de toekomst.

De preses, ds. Van Eckevelde, sprak zijn blijdschap uit over het handhaven van de verwijzing naar Nederland in de naam van het kerkverband. Dat tekent onze hartelijke verbondheid. Hij gaf ook aan, dat we in Nederland de zorg delen voor de prediking van een andere Jezus, die niet de Christus der Schriften is. Er is dan sprake van een andere geloofsbeleving. Daartegenover staat dat de Christus der Schriften Gods kerk dierbaar is en blijft. De preses sprak de wens uit dat de bestaande band in de toekomst mag blijven.

Het werk is door God Zelf verricht

Ds. M. Nekwek bracht de hartelijke groeten over van de G.J.P.I op Papua in Indonesië. Hij wees erop, dat het woord 'protestant' dat in de naam van de kerk voorkomt, in Nederland soms verkeerd kan worden opgevat. De G.J.P.I. wil een voluit reformatorische kerk zijn. Vroeger konden de gemeenten in Nederland kennis nemen van het kerkelijke leven in Papua door middel van dia's. Maar de Heere heeft de arbeid zo willen zegenen, dat de vrucht op de zendingsarbeid nu ook gestalte mag krijgen in onze aanwezigheid in uw midden. Het werk is door God Zelf verricht. De Heere wrocht mede. Hij werkt door Zijn Woord en Geest op vele plaatsen in deze wereld. Wij mogen sinds 1962 ervaren dat God ook wil werken in Papua. Ouderling Hogfan Nekwek die in ons midden is, was een van de eersten die door de Heilige Geest in het hart werd gegrepen. Vroeger was de relatie van u tot ons als die van een vader tot een kind. Nu mogen wij door Gods goed-

heid samenwerken als zusterkerken. Dat werd nog eens bevestigd toen afgevaardigden van uw kerk in maart 2007 op onze synode aanwezig waren. De overdenking van ds. Meeuse had de spreker getroffen. Nederigheid van hart is zo belangrijk voor ons allen. De Heere geve dat wij elkaar met een ootmoedig hart mogen aanvullen. U wilt dat doen in Papua. Wij mogen misschien door onze contacten ook iets voor u betekenen. Wij hopen dat onze samenwerking mag strekken tot het grootmaken van de Heere.

De preses beklemtoonde in zijn antwoord dat de beide kerken inderdaad zusterkerken zijn. De kerk op Papua

'En zie, Ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding der wereld.' In dat licht mogen wij de toekomst met vertrouwen tegemoet gaan, ondanks alle aanvallen van de duivel op het werk van God.

is een geheel zelfstandige reformatische kerk, die evenals de kerken in Nederland tot grondslag heeft de drie sola's van de Reformatie. Overal waar we kinderen Gods ontmoeten, horen we hen spreken uit de beleving van de drie stukken. Hij wenste de broeders toe dat het werk van God bij de voortduur mag worden gezien in het bergland van Papua. Hij sprak de hoop uit dat de band mag worden bestendigd.

'Hij moet wassen, maar ik minder worden'

Ds. N. Ude kreeg na de middagmaaltijd de gelegenheid om de groeten over te brengen van de Nigeria Reformed Church. Hij gaf allereerst aan, dat hij zich samen met zijn medebroeder verenigd wist in de vreugde over het honderdjarig bestaan van de gemeenten. We mogen hierin de getrouwheid van de Heere opmerken. De kerk is Zijn werk en niet ons werk. We hebben, zoals in de preek tijdens de bidstond werd opgemerkt, geen enkele reden om ons op de borst te slaan. Alles hebben we van de Heere ontvangen, aan Wie alleen de eer en de glorie toekomt. Het bloed van Christus is de bron van alle zegeningen. Daarover spreekt Hij aan het slot van het Mattheüsevangelie: 'En zie, Ik ben

met ulieden al de dagen tot de voleinding der wereld.' In dat licht mogen wij de toekomst met vertrouwen tegemoet gaan, ondanks alle aanvallen van de duivel op het werk van God. Ds. Ude sprak de wens uit dat de Heere wijsheid zou willen schenken bij de besprekingen. Hij wees ten slotte op Johannes 3:30: 'Hij moet wassen, maar ik minder worden.' Christus moet meer en meer betekenis krijgen. Wij moeten minder worden. Dat is het goede principe, dat ons bij alle kerkelijke vergaderingen moet leiden.

In zijn antwoord sloot de preses aan bij wat ds. Ude had gezegd over de macht van de duivel. Het is waar dat hij altijd plannen maakt, in Nigeria en Nederland, om Gods werk te vernielen. Maar hij is een overwonnen vijand. Hij zal niet kunnen verhinderen dat het grote plan van God zal worden volvoerd in deze wereld. Dat ligt immers vast in de doorboorde handen van Christus. Hij moet wassen en wij moeten minder worden. Dat is het verlangen van al Gods kinderen. Het is onze hartelijke wens om elkaar daarin te ontmoeten en te her-

kennen. De preses besloot met het verzoek om ook de hartelijke groeten van de gemeenten in Nederland over te brengen aan de kerk in Nigeria.

Meeleven met Carterton

Tenslotte richtte de preses zich met enkele woorden tot ds. A.T. Vergunst, die de synode op uitnodiging bijwoonde. De gemeente van Carterton in Nieuw-Zeeland die hij als predikant dient, wordt gerekend tot het Nederlandse kerkverband. Ds. Vergunst kan dan ook niet als afgevaardigde het woord voeren. De Nederlandse gemeenten leven hartelijk met Carterton mee. Dat is ook gebleken bij de bouw van een nieuwe kerk in die gemeente. De predikant neemt in het verre Nieuw-Zeeland in vergelijking met Nederland een eenzame positie in. Dat is een reden te meer om te onderstrepen dat hij hartelijk welkom is in ons midden. De preses wenste hem en zijn gemeente tenslotte van harte Gods onmisbare zegen toe.

Boskoop,

ds. M. Golverdingen

7

De plaats van de kerk ten opzichte van het wereldlijk recht

In dit slotartikel geven we nog enige beschouwingen over mogelijke toekomstige ontwikkelingen. De kerk moet wel kerk blijven en daaraan ook gestalte geven in prediking, zending, evangelisatie en diaconaat.

Toekomst

Naarmate de secularisatie zich doorzet, zal de eigen positie van de kerken in de samenleving steeds meer onder druk komen te staan. Steeds minder zal er in de maatschappij oog zijn voor de eigen aard van de kerken en voor de eigen kerkelijke rechtsregels. Ook de burgerlijke rechter, die zich nu nog terughoudend opstelt bij de toetsing van kerkelijke geschillen, zal de neiging hebben zich minder gelegen te laten liggen aan de eigen aard van het kerkrecht. Niet alleen door de inmenging van de burgerlijke rechter in kerkelijke geschillen, maar ook door de wetgeving zal de eigen positie van de kerken steeds meer op de

tocht komen te staan. We behoeven alleen maar te denken aan de moeite die het gekost heeft om in de Algemene Wet Gelijke Behandeling een uitzonderingspositie voor de kerken en hun zelfstandige onderdelen opgenomen te krijgen. De wetgeving en de jurisprudentie op ethisch terrein zal het steeds moeilijker maken voor de kerken om de normen van Gods Woord tegen de tijdgeest in te handhaven. Om enige voorbeelden te noemen van situaties die zich zouden kunnen voordoen wijs ik naar het terrein van de medische ethiek en naar de huwelijksmoraal.

Wat te doen bijvoorbeeld als een kinderloos echtpaar besluit die kinderloosheid te doorbreken door middel van kunstmatige inseminatie van de vrouw door een donor en de kerk weigert het kind dat daaruit geboren wordt te dopen? Stel dat een dergelijke beslissing wordt aangevochten bij

de burgerlijke rechter, al of niet in kort geding, wat zal dan de uitspraak van de rechter zijn? Zal die rechter op den duur de terughoudendheid in acht nemen, zoals dat tot op dit moment het geval is, nu donor-inseminatie een steeds meer geaccepteerd verschijnsel is? Nu zal de rechter nog wel begrip hebben voor de kerkelijke regels dienaangaande, maar wat zal de toekomst brengen? Ik denk ook aan de huwelijkswetgeving. Zal tuchttoefening over ongetrouwd samenwonen door de burgerlijke rechter nog worden geaccepteerd als dat alom niet meer als zonde wordt beschouwd, maar als een normaal verschijnsel en misschien de kinderen van de rechter, die tot oordelen geroepen wordt, ook samenwonen? Nu zal de rechter zich nog terughoudend opstellen. Zo zouden we nog meer voorbeelden kunnen noemen.

Moeten we bang zijn voor de hete adem van de burgerlijke rechter? Nee, angst is een slechte raadgever. Bovendien moet het onderhouden van Gods heilzame geboden ons meer waard zijn dan een mogelijke inbreuk door de aardse rechter op de kerkelijke bevoegdheid. De Kerk is immers geen zaak van mensen, maar van de Koning van de Kerk. En deze heilige Kerk wordt van God bewaard of staande gehouden, tegen het woeden der gehele wereld. We moeten de hals leren buigen onder het juk van Jezus Christus, God meer gehoorzamen dan de mensen. En als daar vervolging en verdrukking aan verbonden is, dan is daar het Woord van Christus Zelf: "In de wereld zult gij verdrukking hebben, maar hebt goede moed, Ik heb de wereld overwonnen." Tegelijkertijd moet de kerk er voor zorgen dat er zo min mogelijk aanleiding is voor de burgerlijke rechter om zich met kerkelijke zaken in te laten. Wat kan de kerk doen tegen de toenemende beïnvloeding van de kerk door de overheid? Wat kan zij doen tegen het verschijnsel dat de in de samenleving heersende normen die niet in overeenstemming zijn met Gods Woord, de kerk worden opgedrongen door wetgeving en rechtspraak?

Eigen positie

Er zal een toenemende noodzaak zijn voor de kerken zich de eigen positie goed te realiseren. De kerk moet kerk zijn. Dat wil zeggen dat de kerk in de eerste plaats zich zal moeten richten op de voortgang van het

Koninkrijk Gods door middel van prediking, zending en evangelisatie. Uiteraard behoort daarbij ook de diaconale taak. Het is nodig zich tot de eigen gemeenteleden te wenden door woord en geschrift, zodat zij van het unieke feit lid te zijn van een kerk en wat dat in de praktijk betekent, doordrongen zijn. Vooral zal men zich daarbij moeten richten op het uitzetten van het grote voorrecht te mogen behoren tot een gemeente die een uitwendige openbaring is van het lichaam van Christus, aan wie de woorden Gods zijn toebetrouwd. Woorden die ons spreken van zaligheid voor verloren zondaren. Uiteraard zullen daarbij de plichten die het lid-zijn met zich meebrengen niet verzwegen mogen worden.

De kerk zal die eigen positie ook moeten bewaken. Dat vraagt ook van de ambtsdragers dat zij zich bewust zijn van het ambtsdrager-zijn. In de prediking, in het regeren van de kerk,

De Kerk is immers geen zaak van mensen, maar van de Koning van de Kerk. En deze heilige Kerk wordt van God bewaard of staande gehouden, tegen het woeden der gehele wereld.

in het doen van de werken van barmhartigheid, zal tot uitdrukking moeten komen dat zij zich gebonden weten aan Gods Woord en aan de belijdenis en zullen zij ervoor moeten waken zich te richten naar de opvatting van de gemeenteleden. Het Gode meer gehoorzaam zijn dan de mensen is ook voor de ambtsdragers een onbetwistbaar uitgangspunt. In prediking en in catechese kan het gemeente-zijn in deze tijd aan de orde worden gesteld.

Bezinning

Het is voorts nodig blijvende aandacht te besteden aan de beginselen van het kerkelijk recht tegenover die van het wereldlijk recht. Die blijven

de aandacht kan vorm krijgen in een voortdurende bezinning op de vraag hoe de eigen interne kerkelijke regels, gefundeerd op het Woord van God, de belijdenis en de DKO, de minst mogelijke ruimte geven aan de burgerlijke rechter om zich met kerkelijke aangelegenheden in te laten. Dat vervolgens die kerkelijke regels goed moeten worden toegepast, dat wil zeggen zorgvuldig en consequent, zal duidelijk zijn. Het hantieren van die kerkelijke regels zal bovendien moeten geschieden overeenkomstig de daaraan eigen uitgangspunten. Kerkelijke tuchttoepassing zal altijd moeten staan in het teken van Galaten 1:6 "Broeders, indien ook een mens vervallen ware door enige misdaad, gij, die geestelijk zijt, brengt de zodanige te recht met de geest der zachtmoedigheid; ziende op uzelf, opdat ook gij niet verzocht wordt." De apostel Paulus wil daarmee overigens niet zeggen dat dan het recht maar met een korreltje zout moet worden genomen. Niet voor niets zegt hij: Brengt de zodanige te recht..

Ambtsdragers

Ambtsdragers zijn ambtsdragers. Geen bestuurders van een vereniging. Niet onderworpen aan menselijke inzettingen, maar aan de grote Ambtsdrager in de hemel. Maar ook Hij heeft zich niet verzet tegen het houden van regels. Hij heeft de Wet Zijns Vaders volmaakt gehoorzaamd. In dadelijke gehoorzaamheid en in lijdelijke gehoorzaamheid heeft Christus de prijs aangebracht die voor God kon bestaan. Op deze grond wordt het Koninkrijk Gods gebouwd. De komst van dat Koninkrijk is de eerste zorg van ambtsdragers. Niet dat zij dat Koninkrijk kunnen bouwen, maar de Koning van de Kerk wil mensen gebruiken in Zijn wijngaard. Laten we ook als leden en doopleden bidden voor de ambtsdragers of zij op de plaats waar de Heere hen stelde de gemeente Gods mogen regeren overeenkomstig de eis van Gods Woord.

Capelle aan den IJssel, ds. W. Silfhout

Kuis en kies

*In dit derde artikel wil ik erop ingaan dat wij over seksualiteit kuis en kies moeten schrijven en praten. Is het voor ons en onze kinderen nog mogelijk om eerbaar en eerlijk te spreken over dit onderwerp in deze tijd waarin op allerlei manieren seksualiteit niet alleen open en bloot wordt gepropageerd maar waarin er ook op een vaak schunnige en profane manier over wordt gesproken? Persoonlijk ben ik van mening dat het boek *Samen genieten*, dat een pleidooi voert voor openheid, nogal eens over een grens gaat, waar ik voor wil blijven staan.*

Modern spraakgebruik

We leven in een tijd waarin er op het terrein van de seksualiteit geen taboes meer zijn. De kleding is meer onthullend dan verhullend. De bill-boards langs de wegen laten soms dingen zien die je het schaamrood op de kaken brengen. In allerlei wereldse dag-/week- en vooral damesbladen (om van tv en internet maar te zwijgen) wordt de moderne levensinstelling weerspiegeld. Regelmatig wordt ook ieder van ons, ook als je het niet zoekt, te pas of te onpas geconfronteerd met beelden of uitspraken die heel stuitend zijn en een onpasselijk gevoel oproepen. Dan komt daar nog bij de verderfelijke invloed van alles wat via tv en ook via (open) internet te zien en te horen is. Uit alles blijkt dat er geen grenzen meer zijn en dat alles mag en alles kan. In onze samenleving is hoererij en overspel meer regel dan uitzondering.

Het bijbelse woord hoererij (in het Grieks porneia) betekent dat men geslachtsgemeenschap heeft buiten het huwelijk. Gods Woord leert ons dat het dan gaat om een zondigen niet alleen tegen Gods gebod, maar ook om een zondigen tegen ons eigen lichaam. Het betreft hier een zonde waarover de Heere zwaar toornst en steeds klinkt daartegenover de oproep om ons lichaam rein en kuis te bewaren.

Wie durft samenwonen nog als hoererij te benoemen? In hoeveel huwelijken is er geen sprake van overspel? De

wereld noemt dat een slippertje maken of een keer vreemd gaan. Het samen één worden van man en vrouw (tegenwoordig ook van jongens en meisjes) is een geaccepteerd gegeven. Hoevelen hebben op jonge leeftijd zich al regelmatig met verschillende personen één gemaakt met hun lichaam. De liefde is in onze dagen verworden tot de begeerte om zo snel mogelijk het meest intieme, ons lichaam, weg te geven. In deze tijd, waarin door de overheid geroepen wordt om normen en waarden, voert diezelfde overheid campagnes waaruit blijkt dat er helemaal geen normen en waarden meer zijn.

Om één voorbeeld te noemen: om geslachtsziekten te voorkomen voert men een voorlichtingscampagne die de naam kreeg 'veilig vrijen'. Men durft niet meer te propageren dat de kroon op de seksualiteit alleen in het huwelijk thuis hoort en men durft onze jeugd niet meer op te roepen om eerst te zorgen dat men met elkaar tot een geestelijke eenheid moet komen en dat er dan pas ruimte is voor een echte lichamelijke eenheid. Wat is er voor onze jonge mensen veel moed nodig om tegen de tijdgeest in te gaan en wat hebben ze veel steun, openheid en begeleiding nodig om ervoor te zorgen dat ze mogen ontdekken dat ware liefde meer is dan alleen een kwestie van lustbeleving van elkaars lichaam en dat ware liefde wacht, wil en kan wachten. In dit opzicht ligt er voor ouders en opvoeders een geweldig terrein braak en moeten we als ouderen ook eerlijk onder ogen zien dat we deze taak, met Gods hulp, ter hand moeten nemen. Het geestelijk welzijn van onze jonge mensen staat op het spel in deze tijd waarin we merken dat de zonde geweldig doorbreekt..

Mag alles open en bloot beschreven?

Het boek *Samen genieten* richt zich op seksualiteit binnen het huwelijk en heeft niet als onderwerp het brede terrein van de seksualiteit in het algemeen. Wat mijn zorg is bij het lezen van het boek, is dat de tijdgeest ook

niet is voorbijgegaan aan de schrijvers. In hun schrijven over en benoemen van veel dingen maken ze gebruik van het hedendaagse spraakgebruik. Ze laten daarmee zien dat de tijdgeest ook is binnengedrongen in het denken over hoe in het huwelijk inhoud moet worden gegeven aan het beleven van de seksualiteit tussen man en vrouw. Ze gebruiken hun vakgebied, de seksuologie, om inzicht te geven in alle facetten van het beleven van de seksualiteit. Dat ze er in hun vakgebied zo over moeten spreken, is een persoonlijke verantwoordelijkheid waar ik niet in wil treden. Als zodanig wil ik ook niet treden in hun integriteit als hulpverlener. Hoewel ik ook moet stellen dat hun werkkterrein niet waardevrij is. Als er één terrein is waar de vraag naar goed en kwaad (de ethiek) heel nadrukkelijk aan de orde dient te komen, dan is dat wel dit terrein.

Bij het lezen van dit boek bekruipt me sterk het gevoel dat het vakterrein van de psychologie en biologie bijna onweerlegbare normen aanreikt, die eigenlijk nauwelijks ter discussie worden gesteld. Als we ons uitgangspunt leggen in deze wetenschappen en vervolgens de Bijbel zodanig interpreteren dat bij seksualiteit vooral het aspect van het genieten de aandacht krijgt, dan ligt uiteindelijk de norm van wat wel en niet mag in het gevoel. Seksualiteit is nauw verbonden met intimiteit en privacy. Deze twee elementaire principes moeten de leidraad zijn voor hoe we bij de seksuele voorlichting over veel dingen schrijven. Daarbij is het argument dat er op het terrein van de seksualiteit een taboe heerst in onze kringen, nog geen vrijbrief om dan alles maar te beschrijven wat mogelijk is. Het open allerlei dingen beschrijven wordt dan een reactie tegen de zwijgcultuur, waarvan men in de spreekkamer de helaas kwalijke gevolgen tegenkomt. Dat men voorbijgaat aan de gevaren van de huidige cultuur, vind ik een ernstig tekort in het boek, ook dat men tegelijk de tijdgeest in allerlei bewoordingen en beschrijvingen duidelijk laat meeklinken. In het boek worden veel woorden gebruikt, die ik in dit artikel niet wil en durf neer te schrijven. Waarom moet alles beschreven worden in hedendaagse termen, die vaak zo banaal in de oren klinken? Hebben we in onze kringen zoveel laten liggen, dat we niet meer in staat zijn om op een kuis en kiese manier over tere zaken te spreken? Ik wil volstaan met één voorbeeld, het

meest onschuldige, dat is de term 'vrijen'. Dit woord is een gangbaar begrip geworden onder ons volk en onder onze jeugd. Het woord omvat alles, van de eerste aanraking tot het samen lichamenlijk gemeenschap hebben. De schrijvers van het boek hebben zich deze term zo eigen gemaakt dat ze alles wat met seksuele intimiteit te maken omschrijven met dit woord. De term 'vrijen' drukt volgens mij vooral uit het lichamenlijke aspect van de liefde. Het is een term die liefde bijna verenigt en verlaagt tot iets puur lichamenlijks. Natuurlijk is het onmogelijk om te schrijven over seksualiteit zonder het lichamenlijke aspect te benoemen. De vraag is echter met welke woorden. De schrijvers van dit boek nemen, naar mijn mening, geen enkele afstand van de moderne manier van omschrijven van ieder lichamenlijk contact tussen man en vrouw. In hoofdstuk 3 van het boek, dat als titel heeft 'samen vrijen', wordt zeer gedetailleerde informatie gegeven vanuit het vakgebied seksuologie. Het is of je toekijkt en meeluis-

Dit boek brengt niet dichter bij een leven naar Gods Woord, maar voert er juist van af en komt veel te veel tegemoet aan de tijdgeest die seksualiteit tot een terrein van uitsluitend persoonlijke keuzen verklaart.

tert wat er allemaal in de intimiteit tussen man en vrouw binnen het huwelijk plaats kan vinden. Mijn grote bezwaar is dat alles wat er mogelijk is in het samenkomen van man en vrouw zo open en bloot wordt neergeschreven. Het enige wat ontbreekt zijn de plaatjes. Dat echtparen in de hulpverlening soms behoefte hebben aan concrete voorlichting, kan ik me voorstellen. Als echter zo open alles wordt neergeschreven, dan is men bezig een stuk algemene seksuele voorlichting te geven. Als men dan ook nog pretendeert dat men die voorlichting geeft binnen bijbelse kaders, dan neemt men een grote verantwoordelijkheid op zich. Moeten we onze jonge mensen en jonge echtparen, als het gaat om het beleven en om alles wat met seksualiteit te maken heeft, leren denken in termen van 'seks hebben' en 'vrijen'? Dan is het heilzamer om in het bijbelse woord 'bekennen' ons uitgangspunt

te nemen. In dit woord ligt een gevoelswaarde van grote genegenheid ten opzichte van elkaar, die juist de bekroning is van de lichamenlijke éénwording van man en vrouw. Als we vanuit zo'n bijbels begrip als 'bekennen' proberen onze woorden te kiezen om te beschrijven wat we bedoelen, dan behoeven we niet te verbloemen maar behoeven we ons ook niet verlagen.

Geen grenzen binnen het huwelijk?

Als in het boek de vraag aan de orde komt wat de grenzen binnen de seksuele relatie in het huwelijk zijn, lijken er eigenlijk geen beperkingen. Met de Bijbel in de hand wordt op blz. 111 geschreven: 'De Bijbel doet geen uitspraken over welke vormen van seksualiteit binnen het huwelijk wel en niet mogen. Maar de Bijbel zegt dat mannen verstandig met hun vrouw moeten leven, als een broos vaatwerk. Dat betekent dat zij een vrouw nooit mogen dwingen tot manieren van seksualiteit die zij niet willen of die hun tegenstaan. Er is geen reden om aan te nemen dat dat andersom niet geldt'. Dit is een zeer verstrekkende conclusie. Er staat eigenlijk: alles mag, mits de ander het maar fijn vindt. De enige zogenaamde bijbelse norm is geworden: 'genieten'. Vervolgens worden enkele manieren van seksualiteit beschreven die ik hier niet durf te noemen. Ik begrijp niet dat men, met de Bijbel in de hand, durft te beweren dat hiertegen geen bezwaar tegen is. Zelfs wordt beweerd dat man en vrouw binnen het huwelijk geslachts-gemeenschap mogen hebben zoals mannen met mannen! Om het genot te verhogen worden allerlei zaken genoemd die in winkels verkrijgbaar zijn. Men waarschuwt er wel voor dat de verbinding met pornografie snel is gemaakt, maar men geeft niet te kennen dat die grens ook bewaakt moet

worden. Volgens mij is men met deze aanbevelingen al op het terrein van de pornografie aangekomen.

Gewetens misvormd

Het boek mist een duidelijk voluit bijbels kader. Er wordt zoveel nadruk gelegd op het genieten, dat er helemaal aan wordt voorbij gegaan dat er, naast het mooie en tere, juist ook zoveel zondige en onkuis lusten kunnen zijn. Het boek wijst gehuwden een dwaalweg, omdat het genieten ten koste gaat van een teer geweten en van een zich biddend afvragen hoe we als gehuwden heilig voor Gods aangezicht kunnen leven, ook als het de intimiteit van de slaapkamer betreft. De schrijvers laden een grote verantwoordelijkheid op zich door gehuwden uit onze kringen, die hun hulp nodig hebben, zoveel aan te reiken wat de toets van Gods Woord niet kan doorstaan. Hun verantwoordelijkheid is nog groter als ze in deze vorm voorlichting willen geven en daarmee menen een bijbelse manier van omgaan met seksualiteit aan te reiken aan een breed publiek.

Dit boek brengt niet dichter bij een leven naar Gods Woord, maar voert er juist van af en komt veel te veel tegemoet aan de tijdgeest die seksualiteit tot een terrein van uitsluitend persoonlijke keuzen verklaart. Ik bestrijd de opvatting dat het enige verschil met de wereld is, dat bij ons (bijna) alles mag, mits het maar plaatsvindt binnen een huwelijksrelatie. Ook binnen het huwelijk moet gelden, zeker in de meest intieme momenten, dat er meer moet zijn dan het alleen open en bloot van elkaar genieten. Als het samenkomen van man en vrouw niet omgeven is door een kuis en kies met elkaar omgaan, dan spreekt de Heere daarover zijn walging uit.

Rijssen,

ds. A. Schreuder

BOEKENNIEUWS

J. Kranendonk-Gijssen, Die Mij vroeg zoeken.... Dagboek, samengesteld uit "De Bijbelse Geschiedenis" van Joh.

Vreugdenhil. Uitg. Den Hertog - Houten, ISBN 978 90 331 2038 1, 373 blz. €18,90.

Voor kinderen zijn in de achterliggende jaren enkele dagboeken verschenen. Het is waardevol dat kinderen van jongs af aan wennen aan het gebruik van een dagboek. Bij uitgeverij Den Hertog is een dagboek verschenen wat bestemd is voor de leeftijd vanaf ± 10 jaar. Het is samengesteld uit de bekende Bijbelse Geschiedenis van Joh. Vreugdenhil. Deze bijbelverhalen hebben in de gezinnen al jaren een grote plaats. In 2005 verscheen van 'Vreugdenhil' de vijftiende druk. Mevr. J. Kranendonk-Gijssen heeft van een aantal geschiedenissen een goed bruikbaar dagboek gemaakt. Iedere dag komt op eenvoudige wijze de Schrift tot de kinderen. Uitvoering toepassingen ontbreken in dit dagboek. De geschiedenissen spreken op zichzelf een duidelijke taal. Het werk van de Heere, Zijn leiding, Zijn straf, Zijn Zoon, vertroosting en allerlei andere wezenlijke zaken komen uit de bijbelverhalen naar voren. Iedere dag moeten ook enkele teksten gelezen worden uit de Bijbel zelf. Dat is een goede zaak. Kinderen moeten ook leren dat het in de eerste plaats om de 'echte' Bijbel gaat. De Heere gebruikte dit dagboek tot een eeuwige zegen!

Het is een stevige, handzame, gebonden uitgave die niet snel uit elkaar zal vallen bij veelvuldig gebruik. DV 2008 en 2009 verschijnen vervolgedeeltes. Uiteindelijk zal dan geheel 'Vreugdenhil' in dagboekvorm beschikbaar zijn.

Lisse,

ds. C. Neele

Stap voor stap,

Uitgave JBGG; 102 blz.; prijs €10.-

Op de bestellijst voor de jeugdbondactie vindt u/jij het boekje *Stap voor stap*. In deze uitgave worden geloofsbegrippen toegelicht voor jongeren. In 12 hoofdstukjes komen belangrijke thema's aan de orde. Enkele titels van hoofdstukken zijn: Gods genadige verkiezing, Jij wordt geroepen, Tweemaal geboren?, Wat is geloven?, Droefheid naar God. Op een hartelijke en eerlijke wijze wordt het goede voor het hart gezocht. De noodzaak én mogelijkheid van wedergeboorte komen aan de orde. Het geloof als een gave Gods in de wedergeboorte, maar ook hoe dat geloof functioneert in het leven der genade. In Hoofdstuk 6 vinden we bijvoorbeeld een tekening van het beginnende leven: 'Er is een zaad van het Woord in het hart gelegd dat door Gods Geest kiemkracht krijgt. Daar ligt zoveel liefde in, dat er een betrekking komt op God, Die je niet kent, maar toch niet kunt missen. Tegelijk geeft het een steeds die-

per besef van de grote afstand tot een heilig God. Dat doet de vraag geboren worden; 'Hoe kom ik dan ooit met God verzoend?'

We hopen dat er veel jongeren zijn die met dit uitzien het boekje lezen. De thema's komen niet op een leerstellige manier aan de orde. Dan zouden sommige onderwerpen dieper worden uitgewerkt. De schrijvers (J.H. Mauritz en W.

Visser) hebben gekozen voor een behandeling die dicht bij het hart van onze jongeren staat. Op hun behoud gericht. Jongeren, lees dit mooi uitgegeven boekje met een biddend hart! Wie het aanschaf steunt de actiedoelen (o.a. de Theologische school).

Lisse,

ds. C. Neele

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGSWERK

Beroepen:

te Apeldoorn:
ds. A.B. van der Heiden te Benthuizen;
te Berkenwoude:
ds. G.J. van Aalst te Klaaswaal;
te Drachten en te Tricht-Geldermalsen:
ds. A. Schot te Nunspeet;
te Ermelo, te Oostkapelle
en te Zoetermeer:
ds. W. Visscher te Amersfoort;
te Markham (Can.):
ds. F. Mulder te Wageningen;
te Moerkapelle:
ds. A. Schreuder te Rijssen-Zuid;
te Nijkerk: ds. A.H. Verhoef te
St. Catharines (Ontario-Canada);
te Rotterdam- Alexanderpolder:
ds. J.S. van der Net te Houten;
te Rotterdam-IJsselmonde:
ds. G. Mouw te Uddel;
te Scheveningen:
ds. C.G. Vreugdenhil te Vlissingen;
te Utrecht:
ds. M. Golverdingen te Boskoop;
te Waarde: ds. A.J. Gunst te Nieuwerkerk;
te Yerseke:
ds. B.J. van Boven te De Valk-Wekerom.

Aangenomen:

naar Scherpenzeel;
ds. A. Verschuure te Krabbendijke.

Bedankt:

voor Clifton (VS),
ds. F. Mulder te Wageningen,
voor Elspeet en Rhenen:
ds. A. Verschuure te Krabbendijke;
voor Picture Butte (Can.) en Randburg
(Zuid-Afrika):
ds. C.A. van Dieren te Rijssen-Noord.

■ SYMPOSIUM "GEREFORMEERDE GEMEENTEN NA HONDERD JAAR"

Hierbij wordt u herinnerd aan het in De Saambinder van 6 en 20 september jl. aangekondigde symposium op D.V. **zaterdag 6 oktober**. Locatie: Juliana-kerk van de Geref. Gemeente te Dordrecht, Mauritsweg 286. Sprekers zijn: ds. J.J. van Ekeveld, ds. M. Golverdingen en ds. A. Moerkerken. Het jubileumboek "Herdenk de trouw" is dan verkrijgbaar. Welkom met koffie: 9.45 uur. Opening: 10.15 uur. Programma bij aankomst. Iedereen is hartelijk welkom.

■ MUTATIE KERKELIJK JAARBOEK 2007

Pag. 303, gemeente **VEENENDAAL**
Scriba is nu: G.J. Weerheim, De Riethoek 4, 3901 KS Veenendaal, tel. 0318-54 38 72.

BERICHTEN

■ CENTRAAL BUREAU IN WOERDEN NEEMT NIEUW PROGRAMMA ADRESSEN-BEHIER IN GEBRUIK

Verhuizen brengt vaak een veelheid

adreswijzigingen met zich mee, ook wat betreft kerkelijke bladen, donateurschappen en functies. In het Centraal Bureau Gereformeerde Gemeenten te Woerden worden veel van die gegevens

bijgehouden, zoals adressenbestand van *De Saambinder, Daniël, Doven-Contact* en de bestanden voor o.m. donateurs van de Deputaatschappen Israël, Bijzondere Noden en Evangelisatie, en van de Jeugdbond, enz.

In de loop van 2007 en 2008 worden bijna alle adressenbestanden samengevoegd tot één bestand in een nieuw computerprogramma. Het grote voordeel is dat op termijn één adreswijziging voldoende is. Ook zal de kwaliteit van het adressenbestand toenemen: minder oude of foute adressen. De privacy van de gegevens blijft gewaarborgd. Zodra de "digitale verhuizing" voltooid is, wordt dit kenbaar gemaakt.

In verband met deze aanpassing is het des te meer nodig onderscheid te kunnen maken tussen b.v. vader en zoon die op hetzelfde adres wonen en ook dezelfde voorletter(s) hebben. Daarom zullen bij aanmelding meer gegevens kunnen worden gevraagd dan in het verleden het geval was. Wij verzoeken u fouten op de adresdrager(s) te melden, bij voorkeur per e-mail of schriftelijk aan het Kerkelijk Bureau, Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden, e-mail kbagg@bgg.nl, tel. 0348-489900, fax 0348-483599. Wilt u, indien mogelijk, dan vermelden wat u met deze adresdrager kreeg toegezonden?

P. Verweij, hoofd Kerkelijk Bureau

■ STAND VAN ZAKEN NIEUWE REGELGEVING FISCALE POSITIE KERKELIJKE INSTELLINGEN

Zoals in eerdere berichten reeds aangegeven, is een werkgroep van het deputaatschap Hoge Overheid in de afgelopen periode actief geweest om er voor zorg te dragen dat het geheel van de Geref. Gemeenten wordt gerangschikt als een zogenaamde Algemeen nut beogende instelling. Hierdoor is giftenaftrek en vrijstelling voor het schenkings- en successierecht gewaarborgd. Inmiddels is mede door tussenkomst van het CIO (Interkerkelijk Contact in Overheidszaken), de situatie zo, dat binnenkort voor het geheel van de Geref. Gemeenten een beschikking zal worden afgegeven. Hieronder worden begrepen de activiteiten op plaatselijk niveau, alsook op landelijk niveau (deputaatschappen en andere kerkelijke instellingen). Er is nog geen volstreekte zekerheid ten aanzien van in de stichtingsvorm georganiseerde kerkelijke activiteiten. In beginsel is het de bedoeling dat deze uiteindelijk ook zullen worden meegenomen in de groepsbeschikking. Zodra hierover een definitief standpunt bekend is, zullen wij u terzake nader informeren.

Door de individuele gemeenten, deputaatschappen of instellingen behoeft derhalve **geen** actie te worden ondernomen. Voor eventuele vragen kunt u zich wenden tot het Kerkelijk Bureau.

Deputaatschap Hoge Overheid

■ ZENDINGSAVONDEN

Woerden

Op D.V. **woensdag 10 oktober** zal er een zendingavond worden gehouden in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Woerden, Oudelandseweg 50. Dhr. C. Janse jr. zal dan een inleiding houden over: "Over grenzen... het werk van de MAF als ondersteuning van het zendingswerk". Aanvang: 19.30 uur. Sluiting: ongeveer 21.30 uur. Collecte t.b.v. het zendingswerk. Ook zal er een verkooptafel met speelgoed zijn, waarvan de opbrengst eveneens t.b.v. de zending is.

Zwijndrecht

Op D.V. **vrijdag 12 oktober** wordt er een zendingavond gehouden in de Eben-Haëzerkerk te Zwijndrecht, Burg. Jansenlaan 37. Dhr. C.J. van Linden uit Guinee hoopt dan te spreken over: "Hoe breng je het Evangelie aan moslims in

Guinee?" Zijn inleiding wordt ondersteund met een beamer-presentatie. Aanvang: 19.30 uur. Sluiting: circa 21.30 uur.

■ ZANGAVONDEN

Alblasserdam

Op D.V. **zaterdag 13 oktober** zal er een koor- en samenzangavond worden gehouden in de Grote Kerk te Alblasserdam, Corgene 8. Aanvang: 19.30 uur. Medewerking verlenen hieraan: het jeugdkoor "Comt nu met Sangh" uit Ridderkerk, het kinderkoor "Harpe Davids" en het meisjeskoor "Talitha" uit Hardinxveld-Giessendam. De algehele leiding is in handen van Sandor van Leeuwen. Collecte t.b.v. de jeugdbondactie "Toekomst voor de kerk".

Heusden

Op D.V. **zaterdag 13 oktober** zal er in de Grote Kerk te Heusden een zangavond met samenzang en instrumentalisten worden gehouden t.b.v. de jeugdbondactie "Toekomst voor de kerk". Medewerkenden hieraan zijn: het gemengd koor "Vox Humana" uit Dordrecht en het gemengd koor "Comt

■ NAJAARSCOLLECTE VOOR DE ZENDING 2007

Binnenkort wordt weer de "Najaarscollecte voor de Zending" gehouden. Waarvoor is de opbrengst van deze collecte bestemd? We willen dit graag in het kort toelichten.

ZGG heeft altijd de Woordverkondiging, het opbouwwerk van de gemeenten en het Bijbelvertaalwerk als haar kerntaak beschouwd.

Ook de laatste jaren lag daar het accent bij het zendingswerk van ZGG.

Dat neemt niet weg dat in de praktijk van het zendingswerk Woord en daad niet volledig te scheiden zijn. Wellicht kunnen we dit het beste als volgt verwoorden: ZGG richt zich bij haar zendingswerk op het Woord, zo nodig gekoppeld aan de daad, waarbij de daad de Woordverkondiging ondersteunt.

Laten we met een paar concrete voorbeelden illustreren welke activiteiten bij het zendingswerk de Woordverkondiging ondersteunen.

Als eerste voorbeeld noemen we het tentenmakerswerk in China. Daar zijn momenteel drie uitgezonden medewerkers die in een seculier beroep werkzaam (zullen) zijn en zich bezig (zullen) houden met projecten die hen in nauw contact brengen met de bevolking. Die projecten staan bij deze tentenmakers dan duidelijk "in dienst van" het zoeken naar mogelijkheden om het Evangelie voortgang te doen vinden.

Een ander concreet voorbeeld vormen de activiteiten op het gebied van de gezondheidszorg in Guinee. Hier wordt gewerkt aan "Moeder- en kindzorg", aan voorlichting over HIV/aids en aan gevangenisprojecten.

We willen deze collecte graag in uw milddadigheid aanbevelen. In Paulus' dagen mochten de Korinthiërs geven van hun overvloed aan de gemeente van Jeruzalem. Geven van datgene wat ze eerst zelf ontvangen hadden. Het was ten diepste ook niet hun bezit: wat hebt ge wat ge niet hebt ontvangen. En Paulus ziet voor zich hoe de dankzegging tot God opstijgt bij de ontvangers in Jeruzalem (2 Kor. 1:11). Zo mogen en de gevers en de ontvangers met de gaven eindigen in de Heere, de Gever van alle goeds.

Het Deputaatschap voor de Zending

nu met Sangh" uit Veen. Appelwoord door dhr. S.D. Post. Aanvang: 19.30 uur.

Middelburg

Op D.V. **zaterdag 6 oktober** zal er in de Oostkerk te Middelburg een mannenzangavond worden gehouden, die alleen voor **mannen** toegankelijk is. De begeleiding van de samenzang vindt plaats door Pieter Heykoop. De algehele leiding is in handen van ds. A.A. Brugge. Aanvang: 19.30 uur. Collecte t.b.v. Zeeland Helpt Roemenië.

Tholen

Op D.V. **6 oktober** organiseert het chr. Thools mannenkoor een koor- en samenzangavond in de Rehobothkerk van de Geref. Gemeente te Tholen. Hieraan werkt mee, naast genoemd koor, het Dirkslands mannenkoor. Beide koren zullen een eigen repertoire zingen en er is voldoende ruimte voor samenzang. Aanvang: 19.30 uur. Collecte t.b.v. de jeugdbondactie: "Toekomst voor de kerk".

Waarde

Vanuit de Geref. Gemeente te Waarde wordt er op D.V. **13 oktober** een zangavond georganiseerd in het kerkgebouw van de Hervormde Gemeente aldaar, Raadhuisstraat 15.

Hieraan wordt medewerking verleend door o.m. het zangkoor "Praise the Lord". Ouderling Harthoorn zal een appelwoord spreken. De te houden collecte is t.b.v. een weeshuis in India. Aanvang: 20.00 uur.

REGIOAVOND VROUWENBOND IN MELISKERKE

Op D.V. **donderdag 11 oktober** hoopt de Bond van Vrouwenverenigingen een regioavond te beleggen in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Meliskerke. Ds. J.M.D. de Heer hoopt te spreken over: "Het gezag van Gods Woord". De leiding berust bij ds. G.J.N. Moens. Aanvang: 19.30 uur. Belangstellenden zijn van harte welkom.

WIE MISSEN BIJBEL EN DAMESJASJE?

In de kerk van de Geref. Gemeente te Noordscheschut zijn drie Bijbels, waarschijnlijk van vakantiegangers die in augustus jl. een kerkdienst in die gemeente hebben bijgewoond, blijven liggen. Ook is er een bruin damesjasje van iemand uit Kockengen blijven hangen.

Willen de eigenaren van deze voorwerpen contact opnemen met de koster, tel. 0528-23 14 52, b.g.g. 06-49464575?

ABONNEMENTSPRIJS EN ADVERTENTIE TARIEVEN DE SAAMBINDER

Zoals u ziet is ons blad nu verzonden in een plastic folie, z.g. "geseald".

Hiertoe zijn wij om technische redenen genoodzaakt.

Behalve de stijging van papierprijzen en lonen kost het sealen ook meer.

Sinds 2001 hebben wij de abonnementsprijs niet verhoogd. Door deze omstandigheden zien wij ons genoodzaakt om de abonnementsprijs en de tarieven voor de advertenties **per 1 oktober 2007** te verhogen.

Het abonnement, dat € 11,- per halfjaar bedraagt, wordt met € 0,50 verhoogd naar € 11,50. De kosten van advertenties gaan van € 0,60 naar € 0,70 per mm. en de familieberichten van € 0,40 naar € 0,50 per mm.

Voor de betaling van het abonnementsgeld wordt u binnenkort als gewoonlijk een acceptgiro gezonden. Wij stellen het zeer op prijs als u weer een overbetaling doet. Wij zeggen u hiervoor bij voorbaat hartelijk dank!

Indien u via automatische overschrijving, per telegiro of telebank betaalt, wilt u er dan voor zorgen dat de betaling wordt aangepast en overgemaakt naar **postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-abonnementen, Woerden**, onder vermelding van het **betalingskenmerk en/of het relatienummer?**

De administratie van De Saambinder

KERKDIENTEN

ZONDAG 7 OKTOBER 2007

Aagtekerke 9.30 uur en 19.00 uur ds. Tuinier en 14.30 uur leesdienst; Aalburg 19.00 uur ds. L. Blok; Aalst 14.30 uur ds. M. Karens; Alblisserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Alphen a/d Rijn 10.00 en 16.00 uur stud. Bredeweg; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur leesdienst; Apeldoorn 10.00 en 17.00 uur ds. Kleppe; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. Terlouw; Barneveld 9.30 en 19.00 uur ds. Hogchem; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. Paul; Berkenwoude 15.00 uur ds. De Waard; Borssele 9.30 (H.A.) en 14.00 en 18.00 uur ds. Hoogerland; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. Golverdingen; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur leesdienst; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. Moerkerken en 15.00 uur ds. Joosse; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. Van Boven; Delft 19.00 uur stud. Van Rijswijk; Dinteloord 15.00 uur ds. De Jongste; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. P. Blok; Dordrecht 10.00 (H.D.) en 17.00 uur ds. Brugge; Ede (Noorderkerk, Amsterdamseweg 9) 12.15 uur ds. F. Mulder; Enschede 15.00 uur ds. De Wit; Enter 15.00 uur ds. J. Karels; Goes 9.30 uur en 18.00 uur ds. Meeuse en 14.00 uur leesdienst; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 (H.D.) en 16.30 uur ds. Clements; Goudswaard 10.00 en 18.00 uur ds. Joosse; 's-Gravenhage 10.00 en

16.30 ds. Driessen; 's-Gravenzande 19.00 uur ds. Driessen; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hellevoetsluis 18.00 uur ds. Silfhout; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur leesdienst; Herkingen 10.00 en 18.00 uur ds. Van Dijk; Hilversum 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. Visscher; Hoogvliet 19.00 uur ds. Terlouw; Houten 11.00 en 17.00 uur ds. Van der Net; Kampen 9.30 en 15.00 uur ds. Tanis; Kapelle-Biezellinge 9.30 uur en 18.00 uur ds. Baan en 14.00 uur leesdienst; Katwijk aan Zee 18.30 uur stud. Bredeweg; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. Van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. Beens; Kortgene 14.30 uur ds. Baan; Krabbendijke 9.30 uur en 18.00 uur ds. Verschuure en 14.00 uur leesdienst; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. P. Mulder; Kruijningen 9.30, 14.00 en 18.00 uur leesdienst; Leerdam 10.00 en 18.00 uur stud. Labee; Lelystad 9.30 en 16.00 uur ds. Kattenberg; Lisse 10.00 en 16.00 uur leesdienst; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. Moens; Middelburg-Centrum 9.30 uur en 18.30 uur ds. De Heer en 14.00 uur leesdienst; Middelburg-Zuid 9.30 uur en 18.30 uur ds. Van Gelder en 14.00 uur leesdienst; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. Van Manen; Mijdrecht 19.00 uur ds. Visscher; Nieuw Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Vermeij; Nieuwdorp 18.30 uur ds. Van der Poel; Nieuwerkerk Zld 9.30 en 15.30

uur ds. Gunst; Nijkerk 18.30 uur ds. Schot; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur (H.D.) ds. Schot; Oostkapelle 15.00 uur ds. Tuinier; Oostvoorne 10.00 (H.A.) en 15.30 uur ds. Silfhout; Opheusden 10.00 en 18.30 uur ds. Pater; Oud Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Van Krimpen; Ouddorp 14.30 uur ds. Van Manen; Oudemirdum 9.30 en 14.30 uur ds. Verweij; Poederoyen 14.30 uur ds. Melis; Poortugaal 9.30 uur ds. Mijnders en 14.30 uur ds. Brugge; Puttershoek 17.00 uur ds. Mijnders; Rhenen 10.00 uur ds. Van Ekeveld en 19.00 uur ds. Van Belzen; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur leesdienst; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 en 16.00 uur ds. C. Harinck; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. De Wit; Rijssen-Zuid 9.30 en 14.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. Schreuder; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 uur ds. Hofman; Rotterdam-Centrum 19.00 uur ds. Clements; Rotterdam-Zuidwijk 16.00 uur ds. Hofman; Scheveningen 15.15 uur ds. A.B. van der Heiden; Soest 19.15 uur ds. Van der Net; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. De Waard; Terwolde-De Vecht 9.30 uur ds. J. Karels; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. De Jongste en 14.30 uur leesdienst; Tricht-Geldermalsen 15.00 uur stud. Labee; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. Bakker; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. Boogaard; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. Melis; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. Van Belzen; Vlaardingen 18.00 uur ds. Van Ekeveld; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Werkendam 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 18.30 uur ds. Moens; Westzaan 10.00 (H.A.) en 15.30 uur ds. Neele; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. Van Gelder; Yerseke 14.00 uur ds. De Heer; Zoetermeer 15.30 uur ds. W. Harinck; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur ds. Veenendaal; Zwolle 9.30 en 19.00 uur ds. Vogelaar.

■ DINSdag 9 OKTOBER 2007

Aalburg 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Moerkapelle 19.30 uur ds. Bakker; Nieuw Beijerland 13.30 uur ds. Vermeij (huw.bev.); Westzaan 19.30 uur ds. Van der Net.

■ WOENSDAG 10 OKTOBER 2007

Dinteloord 19.30 uur ds. Van Manen; Elspeet 19.30 uur ds. Melis; Ermelo 19.30 uur ds. Kleppe; Hardinxveld-Giessendam 15.30 uur ds. W.J. Karels (huw. bev.); Hilversum 19.45 uur ds. Schreuder; Hoogvliet 19.45 uur ds. Schot; Lisse 13.30 uur ds. Neele (huw.bev.); Meeuwen 19.30 uur ds. Verweij; Mijdrecht 19.30 uur ds. Van Ekeveld; Moerkapelle 14.00

uur ds. Clements (huw.bev.); Nijkerk 19.30 uur ds. Beens; Opperdoes 19.30 uur ds. Van Krimpen; Oudemirdum 19.30 uur ds. Van Dieren; Poortvliet 14.30 uur ds. Mouw (huw.bev.); Rijssen-West 19.30 uur ds. De Wit (bijbellezing); Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. L. Blok; Rotterdam-Zuidwijk 19.45 uur ds. Baan; Veenendaal 19.30 uur ds. Van Belzen; Zwijndrecht 19.30 uur ds. Veenendaal.

■ DONDERDAG 11 OKTOBER 2007

Capelle a/d IJssel-Middelwatering 19.45 uur ds. Silfhout; Enkhuizen 19.30 uur ds. Vermeij; 's-Gravenzande 19.45 uur ds. L. Blok; Hardinxveld-Giessendam 19.30 uur ds. Beens (voor evangelisatie); Nieuwdorp 19.30 uur ds. Van Belzen; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. Van der Net; Rhenen 19.30 uur ds. Hogchem; Spijkenisse 19.45 uur ds. Baan; Stad a/h Haringvliet 19.30 uur ds. Verweij; Terwolde-De Vecht 19.30 uur ds. B. van der Heiden.

■ VRIJDAG 12 OKTOBER 2007

Borssele 14.30 uur ds. Verschuure (huw. bev.); Capelle a/d IJssel-Middelwatering 14.00 uur ds. Silfhout (huw.bev.); Middelburg-Centrum 14.30 uur ds. De Heer (huw.bev.); Scherpenisse 14.30 uur ds. Gunst (huw.bev.).

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar:

Evangelist G. Baan; kerkgebouw 't Wuiver 2-a, Oudorp NH, gem. Alkmaar; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 16.30 uur.

U bent hartelijk welkom in de inloop/bijbelshop 't Wuiver, Stationsweg 96a, Alkmaar (t.o. NS- en busstation). Openingsdagen: dinsdag t/m vrijdag van 10.00-16.00 uur, zaterdag van 13.00-17.00 uur.

Amsterdam:

Evangelist J. Krijgsman; kerkgebouw Bij

Simon de Looier, Looiersgracht 70. Samenkomsten iedere zondag 10.30 en 17.00 uur.

Steun het evangelisatiewerk door uw gift en belangstelling. Breng eens een bezoek aan onze evangelisatiepost. Hartelijk welkom! Openingsdagen: dinsdag tot en met zaterdag van 10.00 tot 16.00 uur.

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw Prinsesselaan 6-l te Emmen; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur.

Leeuwarden:

Evangelist S. de Visser; kerkgebouw Achter de Hoven 2-c; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur.

Op vakantie in Friesland?

Welkom in onze inloop, die geopend is op vrijdag van 11.00 tot 16.00 uur en zaterdag van 11.00 tot 15.00 uur.

Merksem:

Evangelist A. van Setten; kerkgebouw "De Bron"; Oude Bareellei 64; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur.

U bent ook hartelijk welkom in het inloophuis, geopend op dinsdag van 10.00-15.00 uur, donderdag van 15.00-21.00 uur en zaterdag van 11.00-15.00 uur.

Tilburg:

Evangelist H.J. van den Boogaart; kerkgebouw **Offenbachstraat 105**. Samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 18.30 uur.

Het inloopcentrum "Het kruispunt" is geopend op:

- Dinsdag en woensdag van 14.00-17.00 uur.

- Donderdag van 10.00-14.00 uur en 18.30-21.00 uur.

- Zaterdag van 13.00-16.00 uur.

U bent hartelijk welkom.

ADVERTENTIES

Voor Geldermalsen en verre omgeving. **Wilt u Frans leren verstaan en spreken?** U bent hartelijk welkom. Bel voor inlichtingen tel.nr. 0344-616172 (bij voorkeur 's-avonds).

Voor een zorgzame begeleiding

KOSTER
Grafieken-onderneming

Hamveld,
Scherpenzeel e.o.

A. Koster

Tel: 033 277 0555

Kantoor: Steltoweg 411
3925 CD Scherpenzeel

Centraal nummer (24 uur):
033 277 0555

Met verslagenheid en droefheid vernamen we het plotselinge overlijden van broeder

H. Kroneman

Maar we mogen geloven dat hij alle strijd te boven is en zijn Koning eeuwig mag loven.

Vanaf 1976 heeft hij met de hem geschonken gaven, in getrouwheid, de gemeente als ouderling mogen dienen.

Dat het oog van zijn vrouw en (klein)kinderen op de God van hun man en vader mag zijn, Die niet beschaamd, die het alleen van Hem verwachten.

Namens de kerkenraad van de Ger. Gemeente te Hoofddorp
C. Vonk Noordeggraaf, preses
H.L. Overbeek, scriba

Hoofddorp, 23 september 2007

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Meliskerke geeft met ontroering kennis van het overlijden van haar oud-ouderling de heer

Lourens Wouters

in de leeftijd van 76 jaar.

Van 1976 tot 2002 heeft hij de gemeente in alle getrouwheid mogen dienen, waarvan bijna de gehele tijd als scriba. De Heere stelde de vele arbeid die hij heeft mogen verrichten tot een eeuwige zegen voor ons allen.

De Heere ondersteune de achtergebleven familie in dit verlies en heilige de roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad
Ds. G.J.N. Moens, preses
S. Riemens, scriba

Meliskerke, 28 september 2007

IS ER NA 1953 NOG EEN WEG TERUG?

Dit is één van de zaken die aan de orde komen in 'Terugblik' een bundel gesprekken over verleden, heden en toekomst van de 4 Gereformeerde Gemeenten door Adriaan van Belzen.

Aan het woord komen de predikanten A. Bac, L. Blok, J.M.D. de Heer, F. Mallan, A. Schreuder, W. Silfhout, A. van Voorden en de ouderlingen G.R.J. van Heukelom, J.B. Philibert en A.J. Verwijs.

Onderwerpen die aan de orde komen, zijn o.a. De gebeurtenissen in 1907, 1953 en 1980, de huidige onderlinge verhoudingen en de mogelijkheid van her- of vereniging. € 17,50 (excl. verzendkosten)

Ook nog leverbaar:

- **Christen zijn in kerk en wereld, gesprekken met bevindelijk-gereformeerde predikanten.** O.a. A.A. Egas, Tj. de Jong, F. Mallan, J. Veenendaal en W. Visscher. € 19,30
- **Tussen God en mens, gesprekken met bevindelijk-gereformeerde predikanten 2** O.a. D.J. Budding, W. Harindck, W.J. Karels, M.J. Kater, F. Mulder en W. Pieters € 18,90

Bestellen: 0342-421031 of via belzen@filternet.nl

Zorg dichtbij

Waar u ook woont, Agathos brengt zorg dichtbij:
• **Huishoudelijke verzorging**
• **Persoonlijke verzorging**
• **Verpleging**
• **Psychosociale zorg**
Bel de Zorglijn (010) 264 07 77 en u krijgt uw rayoncoördinator aan de lijn. Agathos stelt zelf indicaties voor veel zorgvragen. Kunnen we geen indicatie stellen? Dan begeleiden we u bij de CIZ-aanvraag. U ziet, ook indicatiestelling is onze zorg!

Agathos
THUISZORG

T 010 264 07 77 | www.agathos-thuiszorg.nl

Zorg met een eigen kleur

begravenisverzorging T. den Hollander

Begravenissen in Vlaardingen, Rotterdam, Gouda, den Haag en omstreken.

Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst uitvaartcentrum of thuis met koeling.

Geen crematies.

Dag en nacht bereikbaar.

Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingen
Tel. 010 - 4600509

Ambtskleiding

Kostuums: 2- en 3-delig zwart - grijs - e.a.

Trouwkostuums - Jacquets - Pantalons

Streepjantons - Overhemden

Stropdassen - Sokken - Overjassen

Hoeden - Schoenen

Winkel: Dorpsstraat 229, Scherpenzeel
Telefoon 033-2778899 b.g.g: 06-30189592

OPENINGSTIJDEN: MA. GESLOTEN,
DI/T/M DO 9-18 UUR,
VR 9-21 UUR EN ZA 9-17 UUR.
OP AFSpraak MOGELIJK

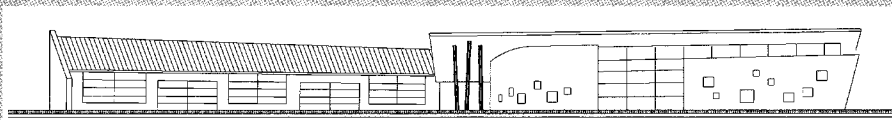
Begravenisverzorging Corné Vader

Tarweakker 23
4341 MD Arnhemuiden

Beschikbaar voor Walcheren,
Noord- en Zuid Beveland

Tel. 0118 - 60 2500
Tel. 06-53 78 22 27

Wij verzorgen alléén begravenissen.

De Prins Maurits is een protestants christelijke basisschool met op dit moment ongeveer 450 leerlingen. De school groeit langzaam, maar zeker. De leerlingen komen voornamelijk uit de Gereformeerde Gemeenten en de Nederlands Hervormde kerk (G.B.).

De school heeft 18 groepen. Een team van ruim 30 betrokken leerkrachten en onderwijsondersteuners is op de school aan het werk. De onderlinge sfeer is prima.

Vanaf januari 2004 is de school gehuisvest in een ruim, nieuw schoolgebouw aan de rand van het dorp.

Er wordt gewerkt met moderne leermethoden en middelen. In de nieuwe school is elk lokaal aangesloten op het ICT-netwerk.

Aan zorgleerlingen bieden we zoveel mogelijk zorg op maat. Er is een duidelijke zorgstructuur.

Het bestuur van de vereniging tot stichting en instandhouding van scholen met de Bijbel te Dirksland zoekt voor haar school een

Adjunct-directeur (m/v)

met visie op christelijk onderwijs en goede leidinggevende capaciteiten, om ons team te versterken.

We bieden u

- Een volledige weektaak.
- Een uitdagend takenpakket, waarin u zich als schoolleider kunt ontwikkelen.
- Precieze samenstelling van uw taken in overleg met directie.

We verwachten dat u

- Planmatig en gestructureerd werken praktiseert en uitstraalt;
- Kerkelijk meelevend bent en behoort tot de Gereformeerde Gemeenten of de PKN(Hervormd)
- Van harte instemt met de grondslag van de school, de Bijbel en de Drie Formulieren van Enigheid;
- Aantoonbaar ervaring hebt met leidinggeven aan collega's;
- In staat bent loopbaan- en functioneringsgesprekken te voeren;
- Stimuleert en bewaakt, dat ontwikkelingen teambreed worden opgepakt, uitgewerkt, doorgevoerd en geborgd.
- Beschikt over uitstekende communicatieve vaardigheden in woord en geschrift.
- Beschikbaar bent vanaf 1 december 2007 of later.
- De schoolleidersopleiding hebt gevolgd of bereid bent deze te gaan volgen.

Wij hanteren de VGS sollicitatiecode. We werken voor deze functie met een functieprofiel. Een assessment maakt onderdeel uit van de sollicitatieprocedure. Gezien de huidige samenstelling van het team gaat bij gelijke geschiktheid de voorkeur uit naar een kandidaat uit de Gereformeerde Gemeenten.

Graag nodigen wij u uit voor het inwinnen van nadere informatie over onze school en over de functie. U bent ook welkom voor een oriëntatiebezoek aan de school. U kunt hiervoor contact leggen met:

dhr. J.W. Bruggeman, directeur, tel. school 0187-601729; privé 0187-602145
mevr. C. Bestman, adj.directeur, tel. school 0187-601729, privé 0187-605780
of dhr. J. van Ommeren, voorzitter, tel. privé 0187-602569.

Sollicitatiebrieven kunt u tot uiterlijk zaterdag 13 oktober 2007 richten aan de secretaris van het schoolbestuur, dhr. A.P. van der Velde, Geldersedijk 65, 3247 KC Dirksland.

We stellen aanbiedingen voor interim management of acquisitie naar aanleiding van deze advertentie niet op prijs.

Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ
Horssen bv

Dorpsstraat 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 - info@van-horssen.com
www.van-horssen.com

Het juiste adres voor:

Bijbels, Theologische boeken, Leesboeken
voor jong en oud, Voordeelboeken,
Tweedehands, CD's en bladmuziek.

Begrafenisverzorging "Honestum"

0180 - 628908 (dag en nacht)
L. Melleste-Verveer en D.D.E. Melleste
Voor Rotterdam - Barendrecht - Ridderkerk
H.I.Ambacht - Zwijndrecht - Dordrecht e.o.

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
G. WEGENAAR

Buurtlaan West 26 tel. 0318-526641
3905 JR Veenendaal www.wegenaar.nl

Te koop gevraagd:
THEOLOGISCHE
boeken.
(oude- en nieuwe druk)

Boekh. en Antiquariaat
Versprille
Noordweg 9 a Krabbendijke
0113- 502004 / 06-49497862

www.natuursteenhuis.nl

NatuursteenHuis

vakmensen vertalen uw wensen

- **Marmor, graniet en hardsteen**
(voor binnen & buiten)
- **Grafmonumenten**
- **Vakkundig advies**

Goes tel (0113) 216555
Middelburg tel (0118) 612579
Van Zandee & De Kuiper vak voor leveringen buiten Zeeland

Waardige en stijlvolle verzorging

van begrafenissen met aandacht voor persoonlijke wensen. In alle rust, vertrouwelijk en met bescheidenheid.

- opbaren met kistkoeling bij u thuis of in een voor u bekende aula
- dag en nacht bereikbaar en overal te ontbieden
- wij verzorgen alleen begrafenissen
- laatste verzorging van de overledene door een gediplomeerd verpleegster

Begrafenisverzorger:
• H. de Jongh • P.H. van der Leer • E. Treur

Begrafenisonderneming de Jongh

Hardinxveld-Giessendam:
Reepijzer 5, Tel. (0184) 61 11 54
Waardenburg:
Kerkstraat 15a, Tel. (0418) 65 20 39
Zeist:
Kroostweg 22, Tel. (030) 69 95 330

- **ROEMEENSE PANFLUITEN**
- **DIVERSE BLOKFLUITEN**
- **VIOLEN**

R. MULDER - STAPHORST
06 12 610 628 B.G.G. 0522 253944

BEGRAFENISVERZORGING KINA
010 - 458 31 12

Rotterdam, Drechtstreek, Krimpenerwaard, Gouda
D.W. Schipper 010-4506626 J. Kooijman 0182-583932
Capelle aan den IJssel Gouda

't Boekenhoekje

Het adres voor verantwoorde lectuur

Leesboeken	Theologische werken	Cadeau-artikelen
Kinderboeken	Verklaringen van	CD's
Bijbels	Bijbel, Catechismus e.a.	Muziekcassettes
(Statenvertaling)	Levensbeschrijvingen	Bladmuziek
Psalmboeken	Diverse wenskaarten	

Kom gerust eens snuffelen in onze gezellige winkel!

Openingstijden: dinsdag t/m vrijdag van 9.00 u. tot 16.00 u. zaterdag van 9.00 u. tot 13.00 u.
Goudenregenstraat 24 - 2906 CM Capelle a/d IJssel - tel. (010) 442 22 12 - privé (010) 451 28 82

HERSCHENEN

Herdenk DE TROUW

Redactie: J. H. Mauritz, S. D. Post en ds. W. Visscher

In 1907 ontstond het kerkverband van de Gereformeerde Gemeenten. Twee stroompjes van de Afscheiding van 1834 kwamen tot elkaar. Het nieuwe kerkverband ontstond in oktober 1907 toen afgevaardigden uit de Ledeboeriaanse gemeenten en de Kruisgemeenten bijeenkwamen in een eerste Algemene Vergadering.

Dit boek wil een mijlpaal zijn bij honderd jaar Gereformeerde Gemeenten.

De eerste bijdragen geven een terugblik in de kerkelijke geschiedenis, terwijl de overige bijdragen ingaan op belangrijke thema's voor het heden en de toekomst van de gemeenten. In dit boek is de synodepreek voor de Synode van 2007 opgenomen, die tegelijk herdenkingspreek is.

De vele foto's, portretten en impressies maken dit boek toegankelijk voor jong en oud. Het boek is uitgevoerd in fullcolour en voorzien van een leeslint.

De bijdragen zijn geschreven door ds. J. J. van Eekeveld, ds. M. Golverdingen, ds. W. Harinck, J. H. Mauritz, ds. A. Moerkerken, ds. P. Mulder, ds. W. Silfhout en ds. W. Visscher.

192 blz., gebonden € 29,50

Het jubileumboek is verkrijgbaar bij de plaatselijke jeugdvereniging en wordt verkocht in het kader van de jeugdactie 'Toekomst voor de kerk'.

BOEKHANDEL / ANTIQUARIAAT DE ROO

Van Meelstraat 12 • ZWIJNDRECHT • tel. 078 - 612 40 81

Voor al uw NIEUWE en TWEEDEHANDS: THEOLOGISCHE BOEKEN
KINDERBOEKEN
LEESBOEKEN

Tevens Inkoop en Taxatie Gebruikte Boeken maandag gesloten

Te huur gevraagd: tijdelijke woonruimte omgeving Alblisserdam. Gezin met 4 > jonge kinderen. Periode december 2007 t/m juni 2008.
Tel. 06-21251601.

Andante is dealer van JOHANNUS - CONTENT--DOMUS

ma gesloten
di - vr 09.00 - 12.00 / 13.30 - 17.30
vr avond 18.30 - 21.00
za 09.30 - 12.00 / 13.30 - 17.00
rijm collectie bladmuziek (ook klavier) en CD's

ORGELCENTRUM ANDANTE

A. van Ostedelaan 35
3904 TJ VEENENDAAL
Tel: 0318 - 50 50 63
Fax: 0318 - 50 58 51
info@andanteorgels.nl
www.andanteorgels.nl

DE SPECIALIST IN HUIJKAMER- EN KERKORGELS

DRINGENDE OPROEP

Twee kerkelijk werkers nodig in Bolivia

Zoals kortgeleden door het zendingsdeputaatschap van de Netherlands Reformed Congregations, de Noord-Amerikaanse zusterkerk van de Gereformeerde Gemeenten, werd bekendgemaakt, ziet ds. H. Hofman zich door de Heere geleid om het zendingsveld te verlaten en op een andere plaats te gaan werken.

Dit vervult het zendingsdeputaatschap uiteraard met grote zorg. Voor de eerste maal in 16 jaar zal ons zendingsveld in Loma Alta zonder herder en leraar zijn. Het werk dat begonnen is, moet worden voortgezet en er is daarnaast nog veel arbeid te doen in de dorpen rond Loma Alta. Dit heeft als gevolg dat er een zware werkdruk ligt op de schouders van de heer Kramer (directeur van de school in Loma Alta), de heer Van Grol (kerkelijk werker in Santa Cruz) en dhr. De Bruin (administrateur). Ondanks dat we de lokale bevolking steeds meer in het werk betrekken, is er nog steeds een dringende nood aan werkers die willen arbeiden en leiding geven in de verschillende dorpen. Daarom ziet het zendingsdeputaatschap er naar uit om sollicitaties te ontvangen voor twee vacatures in de functie van:

Kerkelijk werkers voor Bolivia

Het takenpakket van deze kerkelijk werkers omvat:

- Leidinggeven aan en uitvoeren van kerkelijke activiteiten in dorpen rond Loma Alta. Dit gebeurt onder toezicht van het zendings- deputaatschap en ons kerkelijk team in Loma Alta. In de toekomst omvat dit ook het lezen van de preken op zondag in een aantal van de dorpen en ervoor zorgdragen dat ons Reformatorische gedachtegoed wordt behouden en uitgedragen.
- Godsdienst- en catechisatielessen geven en leidinggeven aan jeugdverenigingen op plaatsen die daartoe door het deputaatschap zijn aangewezen.
- Bijstaan bij kerkelijke activiteiten in de huidige dorpen als andere teamleden met verlof zijn.

De juiste kandidaat beschikt over de volgende kenmerken:

- Belijdend en meelevend lid te zijn van de Gereformeerde Gemeenten en ruime kennis te hebben van de Heilige Schrift en de gereformeerde belijdenis, bijvoorbeeld op het niveau van de HBO-opleiding Cursus Godsdienstonderwijs (CGO).
- Omdat alle activiteiten zullen plaatsvinden onder toezicht van de kerk in Loma Alta, is een goede samenwerking met ons team in Loma Alta noodzakelijk. Sterk leiderschap, goede organisatorische en contactuele vaardigheden zijn onmisbaar om zelfstandig te kunnen werken.
- Bereidheid om de Spaanse taal te leren en een dienstverband van tenminste drie jaar aan te gaan.

Het zendingsdeputaatschap ziet er naar uit dat, vanwege de grote nood, de Heere harten neigen zal om te reageren op deze oproep.

Om te solliciteren naar deze functie stuurt u uw Curriculum Vitae voor 31 oktober 2007 per fax naar de secretaris. Voor verdere informatie kunt u contact opnemen met:

Dhr. J. van Brugge, secretaris
North American General Mission
377 Poldon Drive

Norwich, Ontario
Canada NOJ IPO
Tel 001 519 8635765 of Fax 001 519 8635875